

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת ואתחנן

תורת

במצות לא תגרעו ולא תוסיפו

דברים פרק ד (א) ועתה ישראל שמע אל הוֹקִים וְאֵל הַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת לְמוֹעֵן תְּזוּזוּ וּבְאֵתֶם וּירשׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְקֹוֹק אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נָתַן לָכֶם: (ב) לֹא תִסְפוּ עַל הַדָּבָר אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לְשׂוּמֹר אֶת מִצְוֹת יְקֹוֹק אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה אֶתְכֶם: (ג) עֲיִינֵיכֶם הָרְאוּת אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה יְקֹוֹק בְּבַעַל פְּעֹר כִּי כָל הָאִישׁ אֲשֶׁר הִלֵּךְ אַזְוָרֵי בַעַל פְּעֹר הִשְׁמִידוּ יְקֹוֹק אֱלֹהֵיהֶּ מִקְרָבָה: (ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּיְקֹוֹק אֱלֹהֵיכֶם זֵזִים כְּלָכֶם הַיּוֹם:

שאלות:

א { יש לשאול אמנם תורת ה' תמימה ואין ספק בשלימות התורה וחכמת התורה, אך עדיין צריך להבין מדוע אסור להוסיף?

ב { מה הטעם שהתורה ממשיכה לנמק מדוע אסור להוסיף בזה שענינם הרואות את אשר עשה ה' להולכים אחרי פעור כיצד נלמד מדבר זה שאסור להוסיף?

תירוץ ראשון בדומה לשעון:

א. תירוץ ראשון: כתב המגיד מדובנא לבאר הדבר בהמשילו את תרי"ג המצוות, שזה דומה לדבר מורכב כשעון שאינו יכול לעבוד אלא אם כן כל המנגנון מושלם ואם יחסר או יהיה מיותר חלק אחד יגרום הדבר לעבוד, ולכן גם מצוות התורה בדומה לכך.

תירוץ שני בדומה לאברי האדם:

ב. תירוץ שני: כתב האדרת אליהו שתרי"ג מצוות כידוע הן כנגד רמ"ח אברים ושס"ה גידין, ולכן כל תוספת או גירעון כמו שהדבר פוגם ומזיק לגוף כן הדבר במצוות התורה.

תירוץ שלישי המוסיף גורם למריבה או לירידה:

ג. תירוץ שלישי: כתב העוד יוסף חי שבעצם מספר תרי"ג המצוות מרמז שאם נחסיר או נוסיף הדבר רק יקלקל, שהרי אם נחסיר מצוה ישאר תרי"ב המרמז על מריבה שהדבר יגרום, וכן אם נוסיף מצוה אחת יהיה תרי"ד המרמז על ירידה.

תירוץ רביעי התורה שמותיו של הקב"ה:

ד. תירוץ רביעי: טעם הדבר כתב הרמב"ן בהקדמתו שכל מה שנמסר למשה רמוז בתורה, ועוד כל התורה שמותיו של הקב"ה ולכן חיסר אות אחת הספר תורה פסול. ועוד כיון שהתורה ניתנה ע"י הקב"ה לא שייך חיסרון ויתרון אחרת הוא פגם.

משל האלשיך שציוהו המלך לא להתערב:

ה. תירוץ חמישי: ביאר הדבר האלשיך על פי משל לבנו של המלך אשר הלך להסתובב במדינות מלכות אביו ולהכירם, והמלך ציוה עליו דבר אחד שלא יתערב בשום אופן עם אף אחד ובעד כל מחיר, והנה מצד שני המלך עשה התערבות שהוא יצליח לגרום לבנו שיהיה ערום לפני כולם תמורת סכום גדול, והנה כאשר בנו הסתובב הגיע לאחת המדינות ושם חיכה לו אותו שהתערב עם המלך ועשו כנס ענק לכבוד בנו של המלך, ובמעמד הכנס לפני כל השרים והרוזנים עמד אותו אחד ואמר שהבן של המלך יש לו גידול מוזר בגופו והוא מוכן להתערב שזה אמת למרות שהבן בטוח בעצמו ניסה לסתור דבריו אך הלה עמד על דבריו והיה מוכן להתערב על סכום גדול שירידי את חולצתו ויראה לכולם שאכן אין לו כלום חשב בן המלך כיון שהוא בטוח בעצמו יכול להתערב ועל דבר כזה לא התכוון אביו ולכן התערב והוריד בגדיו להראות שאינו צודק ואכן הצליח, כמובן הבן שמח שניצח בהתערבות וגם השני היה שמח שניצח להוריד בגדיו של בן המלך ככל עם ועדה וניצח את המלך כך ששכרו כפול ומכופל ממה שהפסיד.

הנמשל מלמדנו כי גם כאשר הדבר נגד שכלנו בטוח שכל שינוי רק נפסיד ונקלקל כי אין שלימות כהתורה הקדושה אשר היא תורת אלוקים ולא מעשה אדם.

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

משל מהמציאות בימינו:

1. ולצערנו בני אדם אוהבים התחדשות ושינוי בהיות וחושבים שעם התפתחות המדע והטכנולוגיה השתנו הדברים, עד כדי כך שממשילים את הישראלי שלא יתכן שלא יעשה שינוי, ובגלל הכלל הזה כבבדיחה נאמר שתפסו מרגל בתעשייה האווירית ואיך עלו עליו שהוא מרגל בגלל שהוא מבריק את כל הברגים ולא מחסיר בורג אחד, ולא יתכן שהוא ישראלי שיעשה בדיוק מה שצריך כיון שהישראלי תמיד חושב להבנתו שאם עשו חמש ברגים מספיק גם ארבע או שלוש וזה מיותר ורק מרגל עושה הכל.

המעשה בכפרי עגלון שנסע בחורף:

2. משל למה הדבר דומה למעשה שהיה שהזמין סוחר את הסבל לנסוע ליריד בחורף אך עשה עימו תנאי שאינו משלם אלא א"כ יגיע ליריד והסכים העגלון אך לבסוף איחר והגיע אחרי הזמן, ולכן הסוחר לא רצה לשלם ולכן הלכו לדין תורה אצל הרב ובדין תורה הפסיד העגלון, אולם העגלון שאל את הרב הרי מתי ניתנה התורה בקיץ בסיון השיב לו אכן, אם כן טען העגלון כל הפסק שלך מתאים לימות הקיץ ולא לימות החורף המושלגים שיש עיכובים לא צפויים, כמובן שהרב צחק כי התורה היא אין לה שינוי ותמורה בכל עת ובכל זמן, כך בני אדם שחושבים שצריך שינוי בתורה ומצוותיה דומים לאותו עגלון.

מצוות שמוסיפין עליהם סופן שהם מתות ופוחתות:

3. "לא תוסיפו ולא תגרעו" עוד הסביר זאת "המגיד מדובנא" בדרך משל נכנס אחד אל שכנו לשאול ממנו כף ולמחרת בא והחזיר לו שתיים תמה השכן הרי לא השאלתי לך אלא כף אחת בלבד השיב לו הלה מבין אתה הכף שלך הייתה מעוברת וילדה כף והרי לך שתי כפות ראה השכן שעסק לו עם חסר דעה ונטל ממנו בשמחה את שתי הכפות לימים בא וביקש לשאול ממנו זוג פמוטי כסף אמר השכן בלבו עכשיו בוודאי יחזיר לי מטורף זה שני זוגות פמוטים ונתן לו את הפמוטים ברצון חלף יום וחלפו יומיים והלה אינו בא להשיב את הפמוטים קם השכן והלך אליו בצעקה הייתכן היכן הפמוטים שלי השיב באנחה הפמוטים שלך מתו לא עלינו פתח השכן בצעקה משוגע חסר דעה וכי שמעת מימך שהפמוטים מתים השיב הלה אם נתקבל על דעתך שתהא כף יולדת וכן הפצים אחרים ונטלת אותם מידי ברצון הרי שיתקבל גם על דעתך שתהא כף מתה ושיהיו פמוטים מתים, וכך יהיה המצב בקיומן של המצוות אם לא תהיו מקפידים על "לא תוסיפו" על נקלה תהיו עוברים גם על "לא תגרעו" שכן אם בכוחן של מצוות להיות פרות ורבות מתקבל על הדעת שאף יהיו אצלכם מתות ופוחתות.

הנימוק מבעל פעור:

4. ולענ"ד לבאר וליישב מה שכתבה התורה כנימוק וטעם שלא להוסיף ולא לגרוע מבעל פעור, כוונת התורה הראיה מפעור שדבר זה נראה לכל אדם שזה נגד השכל לעשות צרכיו על העבודה זרה כך שנראה לאדם שזה מבזה העבודה זרה, אולם הטעות של בני ישראל כיון שזה עצמו צורת העבודה זרה של פעור ולכן נכשלו, ללמדנו גם תוספת שנראה נגד השכל מהווה כישלון.

מוסר השכל:

5. העולה מהדברים לפי כל התירושים שחובת האדם לדעת כי שלימות יותר מהתורה שאין לה שינוי ותמורה עד סוף כל הדורות והגם שנראה לאדם לפי הבנתו שיש מקום לשפר או לשדרג את מצוות התורה אין זה אלא מחוסר בינתו וטעות היא בידו ואין ספק שרק קלקול יצא מדבר זה גם מחשבתו לטובה וקל וחומר לרעה, לכן חובת האדם לקיים את התורה ומצוותיה כהלכה ללא שינוי ותמורה כלל ועיקר.

בידידות ואהבה
 מרדכי מלכא